

Διεθνές Μήνυμα από τον Behrooz Gharibpour για την Παγκόσμια Ημέρα Κουκλοθεάτρου 2015

Ήμουν δέκα χρονών όταν παρακολούθησα την πρώτη μου παράσταση παραδοσιακού κουκλοθεάτρου. Ήμουν δέκα χρονών όταν ερωτεύτηκα τον «Μουμπάρακ»*, έρωτας που διαρκεί πάνω από μισό αιώνα καταλαμβάνοντας ακόμα το μυαλό και την ύπαρξή μου. Ήμουν είκοσι χρονών όταν κυριευμένος από αυτό τον έρωτα, έψαξα κάθε πλατεία και σοκάκι της Τεχεράνης για να βρω τους παλιούς, κουρασμένους και ταλαιπωρημένους κουκλοπαίκτες και να τους ξαναφέρω πίσω στη ζωή, στους καλλιτεχνικούς κύκλους και στα μαθήματα τέχνης των πανεπιστημίων, με την ελπίδα ότι και άλλοι θα ερωτεύονταν τα είδωλά μου.

Εκείνο τον καιρό φανταζόμουν ότι ήμουν ο μόνος στον κόσμο με αυτή την αγάπη, αλλά σύντομα αντιλήφθηκα πως όχι, και ταξίδεψα σε κάθε γωνιά της Γης για να ανακαλύψω την παγκόσμια γοητεία του κουκλοθεάτρου συναντώντας θαυμαστές του παντού, στην Ιταλία, στην Αγγλία, στην Ινδία, στην Κίνα, στη Ρωσία, στις ΗΠΑ, στη Γαλλία, στη Γερμανία και αλλού.

Ένωθα έκσταση με την ανακάλυψη ότι όχι μόνο δεν ήμουν μόνος, -ένας ανάμεσα στα εκατομμύρια που αγαπούσαν το κουκλοθέατρο- αλλά επίσης ότι κι ο «Μουμπάρακ» ήταν μόνο ένας ανάμεσα σε δεκάδες κούκλες που για αιώνες χρησιμοποιούσαν την κωμωδία και τον σαρκασμό για να εμφυσήσουν ελπίδα και χαμόγελα στα πρόσωπα των ανδρών, των γυναικών και των παιδιών που βρίσκονταν συχνά σφιγμένοι από τον φόβο και τον πόνο σε έναν κόσμο γεμάτο πόλεμο, φτώχεια, βία και ανέχεια.

Ωστόσο, δεν άργησα να συνειδητοποιήσω ότι οι συνάδελφοί μου στην ευρύτερη κοινότητα του θεάτρου περιφρονούσαν το κουκλοθέατρο θεωρώντας τους εαυτούς τους και τη θέση τους πολύ υψηλούς για να μπουν στον κόσμο του. Τότε ήταν που έβαλα στόχο να υπεραμυνθώ τον έρωτά μου, όπως ένας πολεμιστής θα υπεράσπιζε έναν θησαυρό, και να παραδώσω τη ζωή μου σε αυτό και στο άγνωστο.

Όλο και περισσότερο εκτίμησα τότε το κουκλοθέατρο ως μια γλώσσα τόσο πολυσχιδής και βαθειά, όσο και η πανάρχαια ικανότητά μας για χαρά και λύπη, μελαγχολία και ευτυχία. Κατάλαβα ότι κάθε κούκλα είναι μια συμβολική αναπαράσταση του κόσμου γύρω μας και μια αντανάκλαση κάθε ανθρώπου που έζησε πριν από εμάς. Κι έτσι κατανόησα γιατί ο Omar Khayyam, ο διαπρεπής Πέρσης φιλόσοφος, μαθηματικός και ποιητής, ταύτισε τον κόσμο του ανθρώπου με μια παράσταση κουκλοθεάτρου στο θαυμάσιο εξάστιχό του:

*«Είμαστε οι κούκλες και η μοίρα ο κουκλοπαίκτης
Αυτό δεν είναι σχήμα λόγου, αλλά μια σοβαρή αλήθεια
Σε τούτο το θέατρο, η μοίρα τις κινήσεις μας καθοδηγεί
μέσα στην κασέλα της ανυπαρξίας, ένας-ένας εξαφανιζόμαστε.
Πίσω από τον μπερντέ βρίσκομαι εγώ κι εσείς,
μα όταν πέσει το πανί, εμείς θα είμαστε αμυδροί.»*

Μέσα από τα ταξίδια μου, τη μελέτη και τις συζητήσεις με άλλους λάτρεις του κουκλοθεάτρου, μου έγινε σαφές ότι το νόημά του εκδηλώνεται με μια ποικιλία μορφών και προτιμήσεων στο μυαλό των διάφορων ερμηνευτών σε κάθε γωνιά της Γης, από τον

Chikamatsu Monzaemon στους κουκλοπαίκτες των ναών και τους σικελούς μαριονετίστες, τη φαντασία και τη γλώσσα των Ινδονήσιων Dhalang ή την οπτική των διάφορων σκηνοθετών και παικτών σ' όλο τον πλανήτη. Έτσι πείστηκα ότι μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτή την πανάρχαια γλώσσα της κούκλας για να αντιληφθούμε κριτικά τον κόσμο γύρω μας και έτσι να προσελκύσουμε ακόμα περισσότερους θεατές στην παράσταση κι αυτοί με τη σειρά τους να αγαπήσουν αυτή την αρχαία μορφή τέχνης.

Έχω την πεποίθηση ότι η εφεύρεση του κουκλοθεάτρου είχε ένα μεταμορφωτικό αποτέλεσμα ανάλογο της εφεύρεσης του τροχού και τουλάχιστον μείωσε τις αποστάσεις και τα επικοινωνιακά χάσματα ανάμεσά μας. Αυτό πιθανά οφείλεται στο ότι ακόμα κι ένα βαθιά φιλοσοφικό έργο κουκλοθεάτρου έχει την ικανότητα να ξυπνά στις συνειδήσεις του κοινού ένα στοιχείο παιδικότητας με το οποίο απελευθερώνονται από τις αυταπάτες της ηλικίας και του χρόνου και ανακαλύπτουν έναν φανταστικό σύμπαν όπου αντικείμενα φτιαγμένα από ξύλο ή άλλα άψυχα υλικά, παίρνουν ζωή.

Ίσως η μεγαλύτερη ευθύνη κάθε καλλιτέχνη στο πεδίο του κουκλοθεάτρου, ανεξαρτήτου γλώσσας, εθνικότητας ή υπόβαθρου, είναι να ξυπνήσει αυτό το «παιδί» στις καρδιές των χιλιάδων συνανθρώπων μας που μολύνουν τον πλανήτη με αίμα και βία.

Το κουκλοθέατρο κι εμείς -οι θαυμαστές αυτής της προγονικής κληρονομιάς- είμαστε λοιπόν υπεύθυνοι να βοηθήσουμε να μειωθεί το κακό και η έχθρα στην ανθρώπινη οικογένεια, και να βοηθήσουμε τους άλλους να θυμηθούν την παιδική ηλικία, τις χαρές και τα υπέροχα όνειρά της...

Σήμερα γιορτάζουν όσοι ξυπνούν το παιδί μέσα μας, όσοι αγαπούν το κουκλοθέατρο από καρδιάς:

Χαρούμενη Παγκόσμια Ημέρα Κουκλοθεάτρου!

Behrooz Gharibpour

* Μουμπάρακ: ο παραδοσιακός Ιρανικός Φασουλής

Photo: Ehsan Neghabat

Ο Behrooz Gharibpour γεννήθηκε στο Sanandadj (κεντρικό Ιρανικό Κουρδιστάν) το 1950. Από 14 χρονών ασχολείται με το θέατρο. Σπούδασε στο Ιραν, στο Τμήμα Θεάτρου του Πανεπιστημίου της Τεχεράνης (1970-1974) και στην Ιταλία, στην Ακαδημία Δραματικής Τέχνης Silvio d'Amico

(1977-1979). Έχει ιδρύσει πολλά θέατρα, πολιτιστικά κέντρα και ένα θεατρικό μουσείο και μετά από μια μεγάλη

πορεία στο θέατρο διευθύνει τον εταιρεία κουκλοθεάτρου ARAN, αλλά και την Ιρανική Εθνική Όπερα, ανεβάζοντας μεγάλες παραγωγές όπως τους Άθλιους του Ουγκώ, τον Μάκβεθ, κ.α.

Είναι επίσης επίτιμος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεάτρου και Κινηματογράφου της Γεωργίας.

[μετάφραση από τα αγγλικά: ΣΜ]